

سیمرغ

گنجینه تاریخ فرهنگی

ابوالقاسم اسماعیل پور
عضو هیات علمی دانشگاه

● شیدن خبرسرتبخش هفتصمدین نشست فرهنگی موسسه شهر کتاب به مدیریت و سرپرستی توانمند آقای محمدخلی، خون در رگهای شیفتگان و دلسوختگان ادبی هنری کشور جاری می کند و بسی مایه شغفه و نشاط است؛ نشستهای پر بار و صمیمانه‌ای که در سالن کوچک زیرزمین خانه شهر کتاب آغاز شده بود و در مکان جدید بی وقفه تداوم یافت و با وجود برخی فرازونشیب‌های پیش آمده، همچنان صبور و استوار حیاش را بی گرفت. این کانون علمی، فرهنگی و آموزشی به قول زنده‌یاد دکتر علی محمد حق شناس نخستین کانونی است که نویسندگان، پژوهشگران و حتی شاعران، مستقیما و رودررو با مخاطبان به گفتو گویی صمیمانه و در عین حال منتقدانه می‌نشینند. این خود رویدادی مبارک است که در دهه‌های گذشته و اصولا در سده اخیر نظیر آن را در کشورمان ندانسته‌ایم یا اگر دانسته‌ایم موردی و گذرا بوده است.

بازتاب دستاورد این سلسله نشست‌های ارزشمند پیشتر در کتاب ماه ادبیات و فلسفه در سراسری کردن مخاطبان، موهبتی بود که در سال‌های اخیر به دلایلی دوام نیافت. هر چند پخش بسیاری از برنامه‌ها در رادیو و شبکه چهار سیما تا حدی این خلأ را پر می‌کند، اما نیت و انتشار مداوم حاصل عظیم نشست‌ها باعث می‌شود که در گنجینه تاریخ فرهنگی این مرز و بوم ماندگار شود و نسل‌های بعد نیز از آن بهره‌مند شوند.

خطمشی آزادمنشانه و شیوه تساهل و رواداری گرداننده این مجموعه خود موهبتی عظیم است که از بیشتر دیدگاه‌های ادبی هنری – اعم از سنت‌گرا و نوگرا – استفاده می‌شود و مخاطبان در برابر چشم‌اندازهای متنوع و فراگیر قرار گیرند. گویندگان و صاحبان قلم اعم از داخلی و خارجی با تنوع موضوعی و مضمونی که پیش روی آنهاست مانند شعر، فلسفه، عرفان، هنر نقد و ادبی، ادبیات کهن پارسی، ادبیات جهان، رمان و داستان کوتاه، جهان ترجمه، اسطوره‌شناسی، شاهنامه‌شناسی و دهها موضوع جذاب دیگر، با رغبت در این نشست‌ها حضور می‌یابند و تشنگان ادب و هنر را سیراب می‌کنند.

از فعالیت‌های بین‌المللی این موسسه نیز نباید غافل بود که فراتر از مرزهای ملی، همچنان در تکاپوست. یافتن مشترکات فرهنگی ادبی ایران و ملت‌های دیگر در شمار کارکردهای ارزشمند این مجموعه است که در شناساندن ارزش‌های ایران فرهنگی به مخاطبان دیگر کشورها کشیده شده است. این نکته ظریفی است که بسیاری از کارگزاران فرهنگی از آن غافل مانده‌اند. بنده در سال‌های گذشته در آن در همایش هومر و فردوسی سخنرانی کردم. در آنجا متوجه شدم که فردوسی برای یونانی‌ها که صاحب کهن‌ترین حماسه بشری‌اند، چقدر نابخشودنی و

یا کم شناخته شده است و ما ایرانیان چقدر در شناساندن سرآمدان میراث فکری و معنوی کشور غفلت کرده‌ایم. در عوض، در کشورمان هر سال برای بزگانی چون فردوسی، سعدی و حافظ و مولانا و دیگران بزرگداشت می‌گیریم و به‌به و چه‌چمان گوش فلک را می‌آزارد، در حالی که باید بخش بزرگی از این انرژی و فعالیت را برای حضور در مجامع بین‌المللی بگذاریم. در آن فهمیدم که شاهنامه فردوسی تازه چند سالی است به زبان یونانی ترجمه شده‌از این گذشته، ترجمه چینی شاهنامه نیز در حدود سال‌های ۲۰۰۳ تا ۲۰۰۷ آن هم به دست خود چینی‌ها انجام گرفته است. این نکته‌ای است که به گمان من باید جدی‌تر گرفته شود. ما ایرانیان باید حامی، یابی و شناساننده شاهکارهای ادبی و هنری‌مان به دیگر مرزها باشیم، البته تلاش و همت دانشمندان خارجی در این امر نیز مشکوک است. یک نمونه ابتدایی غفلت ما آن است که نام فردوسی بزرگ در نظام تاپیی Word هنوز تعریف نشده است و این نظام نوشتاری آن را نمی‌شناسد و زیر آن خط قرمز می‌کشد! از این رو، برگزاری نشست‌ها و دوره‌های آموزشی منکثر و متنوع موسسه فرهنگی شهر کتاب، با حضور فرهیختگان و نخبگان کشور بخشی از خلأ پیوندد زنده و رودرروی آنان با مخاطبان را پر می‌کند و به ویژه گوشش این موسسه در شناساندن موراثت فرهنگی و هنری ایران به دیگر ملت‌ها با سلیس‌تة تقدیر و تحسین است. در پایان پیشنهاد می‌کنم که این موسسه در استان‌های دیگر و به‌ویژه در کلاشهرهای ایران شعبه ایجاد کند و نظیر همین نشست‌ها را در جاهایی که زمینه‌اش فراهم است برگزار کند که آرزوی خسته و تاحدی برآورده‌نی است. ایدون باد!

رویداد

محمد معتمدی «موزیسین برتر» سال ۲۰۱۳ رادیو فرانسه

● با آنکه چند سالی بیشتر نیست که نام محمد معتمدی به عنوان خواننده در میان موسیقیدانان مطرح شده است، اما او توانسته صدایش را در میان صداهای شنیدنی موسیقی سنتی تشخیص ببخشد. شاید همین خصلت هم باعث شده تا معتمدی جایزه موسیقی سال «رادیو فرانسه» امسال را به نام خود و ایران کند. امیرعلی بشارتی، مدیربرنامه‌های محمد معتمدی ضمن تبریک به جامعه موسیقی ایران به دلیل بردافت این جایزه بین‌المللی گفت: این جایزه از سوی یک هیأت انتخابی، متشکل از استادان موسیقی و اتنوموزیکولوژی فرانسه، از سال ۲۰۰۶ تاکنون به موزیسین‌ها یا خوانندههایی در جهان که با قابلیت‌های ویژه و منحصر به فرد، در زمینه موسیقی ملل (ورد موزیک) فعالیت می‌کنند، اهدا می‌شود که برای اولین بار این جایزه به موسیقی کشور ایران و محمد معتمدی اهدا خواهد شد.

طرح‌های بلند پروازانه

اسماعیل سعادت
عضو پیوسته فرهنگستان زبان و ادب فارسی

است. خوشبختانه آن همت بلند با سعی و پشتکار شگفت‌انگیز شخصیت علمی و خستگی‌ناپذیری چون آقای محمدخلی همراه است که اهتمام او در خدمت صادقانه به فرهنگ کشور زبانه‌زد همگان است. من در حق ایشان زبانی جز ستایش ندارم. امروز آقای «علی‌اصغر محمدخلی» با نشست‌های هفتگی نقد و بررسی کتاب و درس گفتارها و جشن‌های تولدی که استادانه و با احاطه کامل بر گزار می‌کنند موفق شده‌اند که شهر کتاب را برای من همواره مایه شگفتی و ستایش بوده، همت بلند او در آمادگی قبول و اجرای کارهای بزرگ و بدیع است. نمونه آن، در گذشته جمع کردن اهل قلم بود، سالی یک بار در مجلسی، برای اینکه اگر از دور همدیگر را می‌شناختند از نزدیک با هم دیدار کنند. نمونه دیگر قبول و اجرای طرح بلندپروازانه ترجمه مجموعه «فرهنگ آثار» بود که در آن زمان کاری تصورناپذیر و دست‌نیافتنی می‌نمود و امروز آن طرح به تحقق پیوسته و آن مجموعه سال‌هاست که در دسترس استادان آن است. نمونه دیگر آن تأسیس کانون‌های علمی و فرهنگی به نام شهر کتاب است که کاری زیبا و بی‌نظیر و بی‌سابقه

سحر آزاد : مهدی فیروزان، مدیرعامل موسسه «شهر کتاب» ۱۳ سال در موسسه سروش مدیر بوده و در دوره‌ای هم در فرهنگستان ادب و زبان فعالیت داشته است. او که اکنون مدیرعامل موسسه شهر کتاب است با همکاری معاون هنری این نهاد، درس گفتارهایی را آغاز کرده است که امروز، ۱۵ اسفند هفتصمدین دوره آن را جشن می‌گیرند. او ارزش برگزاری این جلسات را جمع‌آوری یک گنجینه تمدنی از ایران می‌داند.

کا **نشست‌های درس گفتار‌ها از چه زمانی و با چه هدفی برگزار شد؟**

یکی از اهداف شهر کتاب، تولید اندیشه از طریق طرح یافته‌های جدید در حوزه علوم انسانی یعنی ادبیات، فرهنگ، فلسفه، هنر، شهر قصه، نقد و گفت‌وگو درباره آن اندیشه است که در دو حوزه ادبیات جدید و قدیم اتفاق می‌افتد. یکسری از این درس گفتارها درباره آثار کلاسیک است که از مولوی شروع شده است و به فردوسی، سعدی و آلان به بی‌په‌ی رسیده‌ایم. یکسری از درس گفتارها هم در بحث نقد کتاب است که به آثار معاصر و جدید می‌پردازد. به همین دلیل از مولفان، منتقدان و کارشناسان آن حوزه دعوت می‌کنیم تا به بررسی کتاب بپردازند.

موسسات دیگری هم بوده‌اند که چنین حرکت‌هایی را آغاز اما از نیمه راه رها کرده‌اند. راز تداوم درس گفتار‌ها در طول این هفت سال چیست؟ خوشبختانه تاکنون هیچ عاملی باعث تعطیلی

یادداشت روز

هنر

نگاه

ادبیات کهن، کنار ادبیات مدرن

علی خدایی
نویسنده و منتقد ادبی

وقتی قرار شد در برنامه نقد و بررسی کتاب‌ها و دنیای داستانی «مصطفی مستور» باشم، نمی‌دانستم در چندین نشست فرهنگی شهر کتاب شرکت می‌کنم و حالا که شنیدام هفتصمدین نشست فرهنگی شهر کتاب برگزار می‌شود خوشحالم که در این برنامه‌های فرهنگی سهمی داشتم.ام یادم نرفته است دو دوره هم داور مسابقه «داستان کوتاه شهر کتاب» بودم که حیف ادامه پیدا نکرد. دوست دارم بنویسم اگر این مسابقه بود بی‌تردید یکی از بهترین مسابقه‌های داستان کوتاه کشور می‌شد که حیف نشد. در شهر کتاب همه‌چیز به دقت کنار هم چیده شده است، ادبیات کهن در کنار ادبیات معاصر. هر چند در چشمان من ادبیات کهن نمایش پررنگ‌تری دارد، درس گفتارها در کنار کارگاه‌ها، سینما و موسیقی در کنار کتاب‌های متنوع هنری همه چیز به قاعده و متوازن، شاید و

مهدی فیروزان (چپ) در کنار علی خدایی، مدیرعامل فرهنگستان ادب و هنر ایران

مهدی فیروزان، مدیرعامل موسسه «شهر کتاب» به «شرق» خبر داد

۷۰۰ نشست در ۷ سال

کلاس‌ها نشده است و طی این هفت سال ۷۰۰ جلسه درس گفتار برگزار شده است. در حاشیه این جلسات، برنامه‌های دیگری هم داشته‌ایم از جمله برایی ۱۴۰ کارگاه و دوره‌ای تخصصی. نکته مهم از نظر من راه‌اندازی سایت شهر کتاب است که به معرفی درس گفتارهایی پردازد. ضمن اینکه کل برنامه‌هایی که

در تحلیل اختتامیه جشنواره هنرهای تجسمی فجر خرید آثار هنری با وجود کمبود بودجه

خود را داشت ولی آنچه که رخ داد نشان دادن ظرفیت‌های هنرهای تجسمی کشور بود.» شاه‌آبادی همچنین در بخشی از سخنان خود درباره بودجه هنرهای تجسمی گفت: «حالا که در آستانه بودجه سال ۹۲ قرار داریم باید به خرید آثار هنرهای تجسمی توجه کنیم و امیدوارم وزیر در این حوزه، مساعلت لازم را انجام دهند و در این‌باره تاکیدات لازم را به کمیسیون فرهنگی مجلس داشته‌باشند.»

او با بیان این مطلب از خریداری آثار در جشنواره خبر داد: «از این جشنواره باید حمایت زیادی شود و به همین دلیل قصد داریم در صورت

تأمیل برگزیدگان، آثار آنها را بخریم.» از دیگر نکات این مراسم طولانی شدن برنامه به دلیل سخنرانی‌ها و اهدای جوایز بود تا جایی که خیلی از حاضران حتی خبرنگاران سالن را ترک کرده و مجری نیز به این مساله اشاره کرد. در پایان هم مرتضی اسدی در نقاشی، محمدمهدی انوشهر در سفالگری، کامبیز درم‌بخش در کاریکاتور، محمد صیادصور در عکاسی، محمدحسین عطارچیان در خوشنویسی ملال درجه یک هنری را دریافت کردند. در بخش کاریکاتور پوریا عبدلی نفر اول، والنتی جورجیف نفر دوم و دورو اکسینینه به عنوان نفر سوم برگزیده شدند. در بخش عکس سیدرضا مهری به عنوان نفر اول، سیداحسان باقری نفر دوم و محمدرضا مومنی به عنوان نفر سوم شناخته شدند. در بخش بوستر آمین

مهدی فیروزان

اکبرنژاد نفر اول، جوانا واساک پاسنا (هنرمند لهستانی) به عنوان نفر دوم و حمیدرضا طالبی و عباس باقری مشترکا به عنوان نفر سوم برگزیده شدند. در بخش تصویرسازی افسانه مرادی نفر نخست، عطیه ضیعی نفر دوم و مژگان اکبری به عنوان نفر سوم شناخته شدند. در بخش سفال و سرامیک فهیمه رضایی اهوازی نفر اول، نیکو اسماعیلی نفر دوم و فرزانه مصطفی به عنوان نفر سوم برگزیده شدند. همچنین در بخش مجسمه‌سازی ناهید حاجی‌محمدی نفر اول، حسین تکزارع نفر دوم و سیدآذین ساداتی نفر سوم شناخته شدند. در نگارگری رویا حسن کارزونی نفر اول، سعید فصیح نفر دوم و زهرا صنعت‌گر نفر سوم معرفی شدند. در بخش خوشنویسی مجتبی شریفی نفر نخست، سیدحیدر موسوی نفر دوم و حمید جعفری به عنوان نفر سوم برگزیده شدند اما در بخش نقاشی هیچ اثری از سوی هیات داوران شایسته رتبه‌بندی شناخته نشد.

«گل‌های شمعدانی» محمد یعقوبی در تماشاخانه «پارین»

شرق: «گل‌های شمعدانی» اثر محمد یعقوبی در تماشاخانه پارین اجرا خواهد شد. نمایشنامه «گل‌های شمعدانی» به کارگردانی هانی صالحی در اولین دوره جشنواره نمایشنامه‌خوانی تماشاخانه پارین پنجشنبه ۱۷ اسفند اجرا خواهد شد. هانی صالحی سرپرست گروه باران دربراه اجرا می‌گوید: «این اثر دومین روایت از سه‌گانه‌ای است که با نگاه به گذشته، مشکلات خانواده‌ها بعد از «آخرین حکایت فرهاد» به روی صحنه می‌رود و آخرین روایت از این سه‌گانه باز هم به قلم محمد یعقوبی خواهد بود.» در این نمایشنامه‌خوانی هانی صالحی، محسن ملکی، سارا ارین‌نژاد، مریم پیربند، نسیمه شادروان، شایسته احمدنژاد و کاظم عین‌علی حضور خواهند داشت. صالحی همچنین قصد دارد با گروه باران، «مرده‌های بی‌کفن و دفن» ژان پل سارتر

چهره روز

«علیرضا قربانی» فروردین می‌خواند

● «علیرضا قربانی» که قرار بود از ۱۴ اسفندماه به همراه فردین خلعتیری در تالار وحدت به صحنه برود؛ از به تعویق افتادن این کنسرت تا فروردین‌ماه خبر داد و در گفت‌وگو با «شرق» گفت: «به دلیل حجم کارهایی که پیش از نوروز وجود داشت نتوانستیم به‌وقوع برای اخذ مجوز اقدام کنیم و برای همین تصمیم گرفتیم که این کنسرت در فروردین‌ماه برگزار شود.» به گفته قربانی این کنسرت با همراهی یک ارکستر زهی در همان تالار وحدت برگزار می‌شود. «بسی از قطعات موردنظر برای اجرای پیش‌رو از آثار جدید فردین خلعتیری است و نمی‌دیگر، قطعاتی از فیلم‌ها و سریال‌هایی هستند که برای مردم خاطره‌انگیز است و در واقع مروری بر آثار فردین خلعتیری به شمار می‌روند.» اما البوم «هم‌آواز پرستوهای آه» با شعرهایی از مهدی اخوان ثالث، تازه‌ترین البوم این خواننده صاحب‌سبک موسیقی سنتی ایران است که تا پایان این هفته از سوی موسسه فرهنگی – هنری نقطه تعریف به بازار می‌آید. قربانی به علاقه‌مندانش قول داده است که تا چهارشنبه و پنجشنبه هفته جاری این البوم منتشر شود. به گفته او: «تمامی قطعات آوازی و غیر آوازی البوم یاد شده در دستگاه همایون و متغلات آن اجرا می‌شود. سیلوش ولی‌پور، آهنگساز «هم‌آواز پرستوهای آه» است که در واقع نخستین کار او نیز محسوب می‌شود. گرچه ولی‌پور کماتیه هم می‌نوازد، اما سنتور ساز تخصصی این آهنگساز است.» قربانی در بهمن‌ماه به همراه علی قصری در کرج به روی صحنه رفت. آخرین البوم قربانی البوم «حریق خزان» بود. با اشعاری از هوشنگ ابتهاج که پاییز امسال منتشر شد و موردتوجه علاقه‌مندان قرار گرفت.

آکراندیسمان

همکاری «اسپیلبرگ» با مردگان

«کوبریک» و «نابلئون»

به تلویزیون می‌آیند

● **شرق:** نابلئون بناپارت با متنی که سال‌ها قبل توسط استنلی کوبریک نوشته شده است با کارگردانی استین اسپیلبرگ جلوی دوربین می‌رود. به گزارش هالیوود رپورتر اسپیلبرگ که در فیلم هوش مصنوعی که کمی پیش از مرگ کوبریک ساخته شده، همکاری داشت فیلمنامه نابلئون را خوانده و بازنویسی کرده است. کوبریک فیلمنامه را سال ۱۹۶۱ نوشت و در سال ۱۹۷۰ قصد ساخت آن را داشت اما در نهایت آن را به دلایل مالی و چالش‌های تهیه‌کنندگی رها کرد اما متن آن در خاوندانش ماند. این فیلمساز فقید به دلیل کمال‌گرایی وسواسی‌اش شناخته شده بود و به همین دلیل خاوندانش از اینکه با اسپیلبرگ همکاری می‌کنند خوشحال هستند. اسپیلبرگ که در حال تهیه مقدمات این سریال کوچک تلویزیونی است به کانال پلاس شبکه فرانسوی گفت: «من در حال تهیه مینی‌سریالی بر اساس فیلمنامه استنلی کوبریک درباره زندگی نابلئون هستم.» کوبریک به تحقیق درباره پروژهایش بسیار وفادار بود و سال‌های موالی را به کشف جزئیات زندگی امپراتور فرانسه پرداخت. نمایشگاهی که برای نمایش کارهای کوبریک برگزار شده بود پیش‌نویسی از نامه ۱۹۷۱ کوبریک که به تهیه‌کنندگان استودیو فرستاده شده بود را در معرض دید عموم گذاشته بود که در آن نوشته شده بود: غیرممکن است که بگویم می‌خواهم کاری دیگر جز این بکنم که بهترین فیلم تاریخ را بسازم. این نمایشگاه همچنین نامه دیگری از کوبریک را خطاب به اسکار وارنر به نمایش گذاشت که در آن کوبریک درباره بازنگر نقش اصلی فیلم مطالبی نوشته بود. کوبریک همچنین نامه محترم‌نامه دیگری را در آرشپوش حفظ کرده بود که توسط آدری هیپورن نوشته شده بود. هیپورن در این نامه گفته بود به دلایلی قصد دارد مدتی به بازنگری نپردازد اما از او خواسته بود تا در نقش‌های آینده او را در نظر بگیرد.

سرخط

● در تالار مشاهیر سینمای هالیوود ستاره‌ای به نام «ریچارد برتون» در کنار ستاره الیزابت تیلور حک شد. «مایکل شین»، همسر و دختر خوانده برتون در این مراسم حضور پیدا کردند و یاد این هنرپیشه را گرامی داشتند. نمایش «کوربولاتوس» نوشته ویلیام شکسپیر به کارگردانی علی پویان و با حضور بازیگران شناخته‌شده تئاتر، نیمه دوم تابستان سال ۹۲ در سالن اصلی مجموعه تئاتر شهر به صحنه می‌رود. **ایلنا:** مسوولان بیست‌وششمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران و رئیس کل گمرک در تازه‌ترین نشست خود درباره تسهیلات برای حضور ناشران خارجی، هماهنگی‌های لازم را برای کاهش تفرقه گمرکی ناشران متقاضی حضور در این نمایشگاه انجام دادند. **✽ ایستنا:** ساخت بخش‌های جدید مجموعه «سندتد ایران» که قرار بود از ۹۱ تیر آغاز شود تا به پخش نوروزی برسد، به دلیل مشکلات مالی متوقف شده است.